

Suomen kieli on täynnään toinen toistaan kauniimpia sanoja.

Suomen kauneimmaksi lauseeksi valittiin joskus 1960-luvulla ”tyttö käveli sinisellä sillalla”. Se on melodinen, pehmeä ja silti jäntevä kielikuva, joka kertoo myös pienen tarinan. Minun sanasuosikkejani ovat aina olleet vauva, tassu, pentu ja tietenkin koti. Koti on useimmille meistä oma lämmön ja rauhan tyyssija, jonne on helppo tulla, ja jossa tuntee olonsa turvatuksi.

”Koti”-sana juontaa juurensa ikivahasta suomalaisesta sanasta ”kota”. Se on ollut helposti mukana kuljetettava ja uudelleen pystytettävä asumus. Leppävaaran ensimmäiset asukkaat olivat kivikauden pyyntimiehiä, jotka perustivat kesäleirinsä silloisen Laajalahden rannoille. Meri oli nykyistä laajempi ja se kuhisi kalaa ja hylkeitä. Leppävaaran urheilupuiston rinteestä on löydetty lukuisia kuoppauuneja, joissa on sulatettu hylkeen ja norpan rasvaa. Siellä on sijainnut Leppävaaran ensimmäinen ja toistaiseksi ainoa öljynjalostamo.

Pyyntimiehet tulivat ilmeisesti Hämeestä ja alkoivat vähitellen rakentaa Leppävaaran alueelle pysyvää asutusta. Heidän perujaan ovat paikannimet Mäkkylä, eli alun perin Mäkikylä, sekä Huopalahti. Huopalahti on vääntynyt alkuperäisestä nimestään Haapalahti ensin ruotsalaiseen muotoon Hoplax ja siitä takaisin suomenkieleen Huopalahtena. Magnus i Hapalax on todennäköisesti vanhin nimeltään tunnettu leppävaaralainen. Hän oli lautamiehenä Klaus Flemingin käräjillä 1417.

Leppävaaran pysyvä asutus on tätäkin vanhempaa. Uusimpien arkeologisten tutkimusten mukaan Leppävaaran alkukoti on ollut Puustellinkalliolla, jossa on asuttu yhtäjaksoisesti jo 900 vuotta. Kaivauksissa on löytynyt rakennusten pohjia, uunien rakenteita ja esineistöä, jotka voitiin jäljittää 1100- ja 1200-luvuille asti. Rakennukset oli rakennettu suppealle alueelle ja aina vanhojen rakenteiden päälle. Emme tiedä keitä nämä asukkaat olivat, mutta se tiedetään, että he kalastivat Laajalahdella, ja harjoittivat myös maataloutta.

Ensimmäiset kirjalliset lähteet alueen asutuksesta löytyvät 1500-luvun puolivälistä. Vuoden 1540 henkikirjojen mukaan nykyisellä Puustellinkalliolla oli viisi taloa, joissa asui yhteensä noin 40-50 henkilöä. Talot muodostivat silloisen Mäkkylän kylän. Vuonna 1571 kerättiin ylimääräistä irtaimistoveroa Ruotsin kruunulle ja silloin kirjattiin tarkkaan talojen varallisuus.

Mäkkylän viidestä talosta Morten Jönssinpojan talo oli vapaa verosta. Rikkain talonpoika oli Oluf Michelinpoika, jolla oli ”kaksi kiloa kuparia, hevonen, neljä lehmää ja vasikka sekä kymmenen lammasta ja kaksi vuolta”.

Mäkkylän talonpoikien tarina päättyi kymmenen vuotta myöhemmin. Helsingin silloinen pormestari Hannu Olavinpoika oli rahoittanut kuninkaan armeijaa ja sai siitä korvauksena elinikäiseksi läänitykseksi Mäkkylän talonpoikien talot ja viljelykset, ja perusti niiden sijoille asuinkartanonsa.

Mäkkylän asuinkartanosta kehittyi vuosien mittaa kruunun puustelli, joka annettiin korkeiden virkamiesten ja sotilaiden käyttöön, osana heidän palkkaustaan. Mäkkylä toimi Viaporin komendanttien puustellina ja myöhemmin vuokratilana.

Viime sotien jälkeen sotilasvirkatalon maille muutti valtion ammattikoulu, jota perinnettä jatkaa tänäänkin Ammattiopisto Live. Opiston naapuriin, Mäkkylän puustellin maille on nousemassa uusi Puustellinkallion asuntoalue.

Ja näin Leppävaaran alkukodin asutus jatkuu ainakin seuraavat sata vuotta.

Markku Salmi on ollut Leppävaara-seura ry:n julkaisemien historiikkien päätoimittaja. **Valtatien varrelta** -kirja kuvaa Harakan eli nykyisen Lintuvaaran rehevää historiaa. Kirja valittiin vuoden 2016 parhaaksi kotiseututeokseksi.

Leppävaara alkukoti taas kertoo nykyisen Puustellinmäen ja Mäkkylän vaiheista viimeisen tuhannen vuoden ajalta. Kolmas teos **Leppävaaran ytimessä** käsittelee Etelä- Leppävaaraa aina Tarvaspähän ja Ruukinrantaan asti.